2025/1017

2025.5.27.

A BIZOTTSÁG (EU) 2025/1017 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE

(2025. május 26.)

az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet és az (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet egyes rendelkezéseitől a rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által a gyümölcs- és zöldségágazatban, valamint a borágazatban okozott egyedi problémák megoldása érdekében eltérő, Spanyolországra vonatkozó ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 148. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

(1) A spanyolországi Valencia tartományban 2024 októberében és novemberében bekövetkezett, rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események súlyos, a gyümölcs-, a zöldség- és a borszőlőtermesztést, a borászati termékek előállítását, valamint a termelői szervezetek és a bortermelők termelési potenciálját és infrastruktúráját is érintő károkat okoztak. Egy zárt magaslégköri depresszió katasztrofális villámárvizeket és heves esőzéseket okozott, amelyek súlyosan károsították a régióban található gyümölcsösöket és szőlőültetvényeket, sőt némelyiküket teljesen elpusztították. Ez amellett, hogy a 2024. évi termés szempontjából óriási veszteségekkel járt, várhatóan még évekig érezteti majd negatív hatását a gyümölcs- és zöldség-, valamint a borágazatban. A 2024. évi termésben a katasztrofális villámárvizek és a heves esőzések következtében keletkezett károkból származó veszteség a becslések szerint 644,6 millió EUR-t tesz ki. Bizonyos termékek esetében a kár különösen számottevő volt: a mandula- és a mogyoróágazatban például a becsült veszteség 49,3 millió EUR-ra rúg, és a 2024-es termelés tekintetében a visszaesés mértéke az előzetes számítások szerint a mandula esetében több mint 30 %, a mogyoró esetében pedig akár az 50 %-ot is elérheti. Csaknem 30 000 hektárnyi szőlőültetvényt értek jelentős károk. Ezenkívül a legsúlyosabban érintett területeken a negatív következmények nem csupán az említett évi termelésre hatnak ki, ugyanis a gyümölcsösökben található fákban, a szőlőültetvényekben és az állandó építményekben is károk keletkeztek, továbbá gépek, teraszok és öntözőrendszerek semmisültek meg. Ezek a károk hatással lesznek az érintett területek jövőbeli termelési kapacitására.

(2) A 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által súlyosan érintett gyümölcs- és zöldségtermesztők közül sokan operatív programokat végrehajtó elismert termelői szervezetek tagjai. 2024 októbere óta e termelői szervezetek és termelő tagjaik számára nehézséget jelent a 2024. évi programokkal kapcsolatos meglévő kötelezettségvállalásaik teljesítése, valamint a 2025. évi programok szerinti kötelezettségek vállalása. Következésképpen előfordulhat, hogy a jóváhagyott beavatkozások egy része nem valósul meg, így a működési alapokból származó források egy részét nem költik el, miközben a termelői szervezetek által a válsághelyzet kezelése érdekében végrehajtott intézkedések esetleg a továbbiakban sem finanszírozhatók uniós forrásokból. A súlyosan érintett szőlőültetvényekkel rendelkező bortermelők hasonlóan nehéz körülményekkel szembesülnek, ugyanis amellett, hogy esetükben a 2024-es szüret elmaradt, a lehető leghamarabb helyre kell állítaniuk a károsodott szőlőültetvényeiket és teljes infrastruktúrájukat ahhoz, hogy képesek legyenek folytatni a bortermelést. Mindezek fényében sürgős intézkedéseket kell hozni a helyzet kezelése érdekében, bizonyos fokú rugalmasságot biztosítva az operatív programok végrehajtása tekintetében – ami lehetővé tenné a termelői szervezetek számára, hogy a működési alapok forrásait pontosan célzott fellépésekre és intézkedésekre fordítsák, valamint hogy ezeken az alapokon belül hatékonyan átcsoportosítsák az uniós finanszírozást –, továbbá a borágazati

([1]) HL L 435., 2021.12.6., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

beavatkozások végrehajtását illetően, oly módon, hogy csak a feltétlenül szükséges mértékben térjenek el az (EU) 2021/2115 rendelet bizonyos, a gyümölcs- és zöldségágazati beavatkozásokra vonatkozó szabályokat megállapító rendelkezéseitől, valamint az (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben [2] a beruházások helyettesítésére vonatkozóan meghatározott szabályoktól.

(3) Az (EU) 2021/2115 rendelet 47. cikke (2) bekezdésének f), g) és h) pontja értelmében a gyümölcs- és zöldségágazatban az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek elismert társulásai jóváhagyott operatív programjaik részeként válságmegelőzési és -kezelési célú beavatkozásokat hajthatnak végre. E beavatkozások célja, hogy növeljék e szervezetek válságokkal szembeni rezilienciáját, valamint hogy segítsék a válságkezelést. Ugyanakkor az említett rendelet 50. cikke (7) bekezdése első albekezdésének d) pontja szerint az ilyen beavatkozások az operatív program keretében felmerülő összes kiadás legfeljebb egyharmadát tehetik ki, hogy elkerülhető legyen az operatív program forrásainak kizárólag a válságkezelési beavatkozások finanszírozására történő, túlzott mértékű felhasználása. Tekintettel azonban a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események súlyos következményeire, valamint az azok által a gyümölcs- és zöldségágazatban okozott, kiemelkedő mértékű károkra, nagyobb rugalmasságot kell biztosítani az érintett termelői szervezetek számára, és lehetővé kell tenni, hogy az említett események következményeinek kezelését célzó válságkezelési beavatkozásokra összpontosítsák az operatív programok keretében rendelkezésre álló forrásaikat. Ezért helyénvaló úgy rendelkezni, hogy az említett rendelet 50. cikke (7) bekezdése első albekezdésének d) pontjában meghatározott szabály ne legyen alkalmazandó a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintett területek tekintetében 2025-ben kifizetett vagy végrehajtott operatív programokra.

(4) Lehetővé kell tenni továbbá, hogy az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek elismert társulásai a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események hatásainak kezeléséhez szükséges beavatkozásokra csoportosítsák át a pénzeszközöket, köztük a megfelelő működési alapjuk keretében rendelkezésre álló uniós pénzügyi támogatást. Ahhoz, hogy az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek elismert társulásai ezt meg tudják valósítani, az (EU) 2021/2115 rendelet 51. cikkének sérelme nélkül 2024-re és 2025-re a felmerült tényleges kiadások 50 %-áról azok 70 %-ára kell növelni az említett rendelet 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott uniós pénzügyi támogatás felső határát.

(5) Az (EU) 2021/2115 rendelet 58. cikke (1) bekezdése első albekezdése a) pontjának iv. alpontjával összhangban a „szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállítása” típusú beavatkozások keretében nem támogatható a természetes élettartamuk végéhez érő szőlőültetvények ugyanazon parcellának ugyanazon szőlőfajtával és ugyanolyan szőlőtermesztési rendszer szerint történő újratelepítésével megvalósuló rendes megújítása. A 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események következtében azonban a spanyolországi Valencia tartományban számos szőlőültetvény súlyosan károsodott, sőt némelyikük teljesen elpusztult. Az érintett szőlőtermesztők termelési potenciáljának helyreállítása érdekében a szóban forgó szőlőültetvények újratelepítése szükséges. Az ilyen újratelepítés elsődleges célja nem a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszereinek javítása, hanem a szőlőültetvényeknek a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események előtti állapotra történő visszaállítása. Ezért helyénvaló támogatni a szőlőtermesztőket ebben a helyreállítási folyamatban, és kivételesen lehetővé tenni, hogy a szőlőültetvények rendes megújítása a szerkezetátalakítási beavatkozás keretében támogatható legyen.

(6) Annak érdekében, hogy megfelelő támogatást lehessen nyújtani azoknak a szőlőtermesztőknek, akiknek sürgősen szükségük van szőlőültetvényeik és a hirtelen elveszített termelési potenciáljuk helyreállítására, fontos a Spanyolország által a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított szőlőültetvények megújításával kapcsolatban felmerült tényleges költségek 80 %-ának megfelelő megnövelt társfinanszírozási arányról rendelkezni, mint ahogy az a mezőgazdasági potenciál helyreállítását célzó más uniós beavatkozások, különösen az (EU) 2021/2115 rendelet 73. cikke (3) bekezdése első albekezdése d) pontjának i. alpontjában említett beavatkozások esetében már jelenleg is érvényes. Emellett – mivel a jelen helyzetben nem helyénvaló a bevételkiesésnek a régi és az új szőlőültetvények egyidejű fenntartásának engedélyezése formájában történő kompenzálása – rendelkezni kell arról, hogy a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintett termelőknek a beavatkozás végrehajtásából fakadó bevételkiesésért nyújtott kompenzáció kizárólag legfeljebb hároméves időszakra szóló pénzügyi kompenzáció formáját ölthesse.

[2] A Bizottság (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. december 7.) az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a tagállamok 2023–2027-es, az említett rendelet szerinti KAP stratégiai tervében kidolgozandó egyes beavatkozástípusokra vonatkozó kiegészítő követelményekkel, valamint a jó mezőgazdasági és környezeti állapotra (GAEC) vonatkozó 1. szabványra irányadó szabályokkal történő kiegészítéséről (HL L 20., 2022.1.31., 52. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/126/oj).

(7) Az (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló rendelet 11. cikkének (10) bekezdése szerint az uniós pénzügyi támogatásban részesülő, tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházások a tartóssági időtartam alatt nem helyettesíthetők azonos eszközökkel. A 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események miatt beruházásaikat elveszítő termelői szervezetek és termelői szervezetekből álló társulások pénzügyi és működési nehézségeinek enyhítése, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy ismét tárgyi eszközökbe és immateriális javakba történő beruházásokat eszközöljenek, 2025-ben eltérést kell biztosítani a beruházások azonos eszközökkel történő helyettesítésének tilalmától.

(8) Tekintettel arra, hogy a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által Spanyolországban a gyümölcs- és zöldségágazatban működő termelői szervezetekre és termelői szervezetekből álló társulásokra, valamint a bortermelőkre gyakorolt súlyos negatív hatások enyhítése érdekében azonnali fellépésre és sürgős intézkedésekre van szükség, e rendeletnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján hatályba kell lépnie. Mivel az (EU) 2021/2115 rendelet 148. cikkének (3) bekezdése értelmében az intézkedések legfeljebb 12 hónapig maradhatnak hatályban, helyénvaló úgy rendelkezni, hogy ez a rendelet a hatálybalépésétől számított 12 hónapig legyen alkalmazandó.

(9) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a közös agrárpolitikával foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az (EU) 2021/2115 rendelettől való ideiglenes eltérések a gyümölcs- és zöldségágazat tekintetében

(1) Az (EU) 2021/2115 rendelet 50. cikke (7) bekezdése első albekezdésének d) pontjától eltérve az említett rendelet 47. cikke (2) bekezdésének f), g) és h) pontjában említett beavatkozástípusokhoz tartozó beavatkozásokra vonatkozóan az összes kiadás egyharmadában megállapított korlát nem alkalmazandó a Spanyolország által a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított területek tekintetében 2025-ben kifizetett vagy végrehajtott operatív programokra.

(2) Az (EU) 2021/2115 rendelet 52. cikkének (1) bekezdésében megállapított felső határ a Spanyolország által a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított termelői szervezetek vagy termelői szervezetekből álló társulások által végrehajtott operatív programok esetében a 2024-ben és 2025-ben felmerült tényleges kiadások 70 %-a.

2. cikk

Az (EU) 2021/2115 rendelettől való ideiglenes eltérések a borágazat tekintetében

(1) Az (EU) 2021/2115 rendelet 58. cikke (1) bekezdése első albekezdése a) pontjának iv. alpontjától eltérve a Spanyolország által a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított szőlőültetvények esetében lehetővé kell tenni a szőlőültetvények ugyanazon parcellának ugyanazon szőlőfajtával és ugyanolyan szőlőtermesztési rendszer szerint történő újratelepítésével megvalósuló, a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszereinek javítása nélküli rendes megújítását.

(2) Az (EU) 2021/2115 rendelet 59. cikke (1) bekezdésének első és második albekezdésétől eltérve az e cikk (1) bekezdésében említett szőlőültetvények szerkezetátalakításához nyújtott uniós pénzügyi támogatás nem haladhatja meg a Spanyolország által a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított szőlőültetvények szerkezetátalakításához kapcsolódó tényleges költségek 80 %-át.

(3) Az (EU) 2021/2115 rendelet 59. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésétől eltérve a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintett termelőknek az (1) bekezdésben említett beavatkozás végrehajtásából fakadó bevételkiesésért nyújtott kompenzáció kizárólag legfeljebb hároméves időszakra szóló pénzügyi kompenzáció formáját öltheti.

3. cikk

Ideiglenes eltérések az (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló rendelettől

Az (EU) 2022/126 felhatalmazáson alapuló rendelet 11. cikke (10) bekezdésének második albekezdésétől eltérve Spanyolország engedélyezheti az általa a 2024. októberi és novemberi rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események által érintettként azonosított termelői szervezetek, termelői szervezetekből álló társulások vagy bortermelők számára a beruházások azonos eszközökkel való egyszerű helyettesítését, feltéve, hogy az eredeti eszközök elvesztése az említett események bekövetkezésének tudható be.

4. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2026. május 27-ig kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2025. május 26-án.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN